

דברי חכמים כדרובנות...

(כ) כדור של בנות –

מה הcador של בנות מזרקין בו לכאנן ולכאנן

כך היו הדברות מזרקין בסיני.

במדבר רבה (פט"ו, כב)

סימן יא

משחק בcador בשבת וביום טוב

לצורך אוכל נפש – הותר אף לשאר
צרכי י"ט. ומתחוק הדברים משמע שבשבת
לא התירו.

ורבינו ירוחם (תוארכ' נ"ד ח"א) בארא:
”ור'ת כתוב כי אפיקו לטיטיל מותר להוציא,
כגון כדור שמחזקן בו וכוכיא בו. וכן אם
אדם צריך לילך לב"ה או לטיטיל אינו יכול
להניח קטן יהידי שיוכל להוציאו עמו וכן
להוציא ספרים לב"ה ולהוציאם”. מרביבנו
ירוחם משמע שחשש האיסור בי"ט הוא
משום הוצאה בי"ט שהותר רק לצורך
אוכל נפש או לצורך שמחת י"ט וכל מני
שוק קלולים בה.

וכ"כ Tos' בביב' יב ע"א): ”וכי פלייגו
ב"ש וב"ה בדברים שאינו לצורך אוכל נפש
ואיכא בהן צורך י"ט קצת כגון געון למולו
המצואה נקראת צורך יוס טוב ולולב לצאת
בו וסית' לקורת בו וכן פ' רביינו דננא. אבל
לייטה פירשן דלאו דוקא קטן למולו.
שלא למולו דשרי גם טויל דהא אשכחן נמי
دمשחין בcador שקורין פלוט"א בלע"ז
בי"ט ברה"ר ענ"ג דילכא אלא טויל".

וכן בסמ"ק בהגחות רבינו פרץ (מצוה
קד"ה הערת כז): ”פ' ק' בביב' תנן אין מוציאין
לא את הלולב ולא ספר תורה ולא את הקטן
ביום טוב וב"ה מתירין ופר"ח דר"ל לולב
לצאת וספר תורה לקורת וקטן למולו

שאלת

האם מותר לשחק בcador בשבת
և בי"ט, ואם אסור מה הסיבות לכך?

תשובה

א. נאמר בירושלים (תענית פ"ד ה"ה):
”טור שמעון הוה מפיק תלת מאון דרבנן
דמרקען לקויטא כל ערובת שווא (=שלש
מאות חיים של מני מוקחת לעניים כל ערָב
שבת), ולמה זרבב יש אמרים: מפני הוננות;
ויש אמרים שהוא משחצקן בcador. ובאי"ר
(פ"ב): ”טור שמעון הוה מפיק תלת מאה
רבנן ולמה זרבב אי תימא מן הוננות, והלא
לא היהת אלא ריבבה אחת והוציאה מושם,
אד' הנה משום שהוא **משחצקן בcador**
שבשת".

לא מפורש מה האיסור עליו עברו בטור
משמעותן.

ב. כתוב במחוזר ויטרי (ה' פסח עמ'
310-254 סימן צד): ”ולשוך בcador שקורין
פלוטא מתיר רביבנו מפני שמחת יומם טוב.”
וכן בשו"ת רשי (רפה, ב).

הינו כיוון שיש במשחק בcador בי"ט
הנהה למשתקים, מותר לשחק במשחק
משמעות י"ט ואף להוציא מרשות
לראשת משום שמתוך שהותר הוצאה

חבל נחלתו

שבמוקום לבוא ולשםווע דרשה, וללמוד תורה שיחקו בצדור – על כך גענשו. ובשבולי הלקט (ענין שבת סי' קכא) כתוב: "מצאתו בשם הר"ר אליעזר מטול זצ"ל. אסור לשוחק בשבת בתם וחסר הוא שחווק שקורין את"א מות"א ויש קורין אותו תם כס מהא אמרין בפ' ב' דבריצה דר' חזיא ור' שנען ב"ר קפדי אהדי. וכן מצאת כתוב: **אין ר' מתייר לשוחקanganoyim b'shabat [ויזיט]** משום אולודי קלא ונוד שמשתבר. ואינו נראה לי דבמס' עירובין בסופו מוכיח דאיינו אסור לשוחק כי אם משום **אשוי גנות** דבר אמר התם נשים משוחקות בגין אסור וכן בתפוחים. ופי' רבינו שלמה זצ"ל לגלגן ר' מאיר לשוחק גנות מותר. ומיהו יש למוצר אולודי קלא? ומהני לאו משום אשוי גנות. וכן פי' רבינו גרשום זצ"ל: משוחקות – מגלאות. ומשמעות המינה **היכי דיליכא למייחש משום אשוי גנות מותר**. ומיהו יש למוצר צד איסור בדבר דדמי למקה ומומר שפונמים שמלה זה זהה ולמה פרען לו מענות. ויש שאוסרין משום **אולודי קלא** שאסור כל משמעני קול אפי' אין נקלול של שיר כדאיתא בירושלמי. אמרין בסנהדרין פרק ארבען מיתות בסופו: שאלו את ר' אליעזר: הצדור והאמום ומשקלה קטנה, ופירש רבינו שלמה זצ"ל הצדור פילוטא מהוועה עור ומילאה מתוכה שיינער של איל בדוחק... ופליגי לענין טבילה דרבנן סביר מה שבתוכו חזץ ור' אליעזר סבר אין מה שבתוכו חזץ דכלהה זו כי הוא נראה להוכיח מכאן **דთורת כלי עליון** דנדן כאן לא פלייגי אלא לענין טבילה אבל כולי מודי דשם כלי עליון. ומורי ר' יהודה אידי שענין נר"ז פי' דזוקא אותו הצדור שנחalker בו ר' אליעזר וחכמים הנראה חלל שלא חשוב כי **אבל** גענשו על ביטול תורה אבל בשבת

דאיכא צורך היום קצט, אדם לא כן לא הו שרי ב"ה דאפילו למאן דאמר מותע צרייך צורך קצט אבל ר"ת פ"י דלאו דזוקא למולו דה"ה נמי בשבייל טול שרי להציא את הקטן ושרי לשוחק בצדור שקורין פלוט"א ביר"ט ברה"ר אף נעל פי שאינו צורך היום אלא משום שמחות י"ט, וכן אמור בשם הרב אבוי הספר הזה שמותר להביא מזוור מב"ה לבית ב"ט דכינן שלבו דוה עלייהם שמא יגנבו צורך יומם טוב קצט קרנא בה". מכל הראשונים הללו עולה כי האיסור במשחק בצדור ב"ט הוא הוצאה שהותרה אף לצורך משחק ב"ט, אבל בשבת היא אסורה.

ג. אבל הרוקח כתב בהלכות שבת (סי' נה): "וירקהל משה אמר הקב"ה למשה נשו קhalb גдолה ודרוש להם לרבים הלכות שבת שילמדו ממן דורות הבאים להקל קhalbות בכל שבת ושבת לדרכו לשישראל איסור והיתר. וכן דוד היה מקהיל קhalbות בשבותות בפערטי צדק בקהל רב והיינו דוד דגבי באסמכתא ("יל דצ"ל מסכתא – עירובין גג ע"א) כתיב וה' עמו ואין להניח הדרשה נבעור הסעודה השליישית כדאמר בפ' השולח גט. ובמדרש ממשי בפסוק אשת חיל מי ימצא אמר ר' חמיה בר חנינא מפני מה נתחייב שני בניו של ר' מאיר שמתו שניהם ביחד בשבת במנחה מפני שהיו רגילים להניח בה"מ במנחה ואוכלים. בפרק בתרא דתנית בירושלמי טור דשמעון מה זרב מפני שהוא משחקים בצדור ובטלין מן התורה".

עליה מן הרוקח שטור שמעון חרב בגל ביטול התורה, שהיה עסוקים במשחק ולא למדeo תורה בשבת. וקצת משמע שבשארימי השבוע שהיו עסוקים במלאות לא גענשו על ביטול תורה אבל בשבת

דברים אלו יומם טוב ושבת שרים הם. ומיהו בירושלים בפרק בתרא דתנוניות (ה"ה) מצאתי טור שמען למה חרב יש ואמרם מפני הגנות ויש אמרם שהו משחקון בצדור.

ומסיק שהוא כלי ולכון מצד זה אין חשש לטלטלתו בשבת וו"ט אלא שאין ראוי מצד האמור בירושלים.

וכן בסימן תקיח הביא הב"י את דבריו ר"ת שמוטר לשחק בצדור ביו"ט מושום שמחת יו"ט.

ובשולchan ערוך (או"ח סי' שח סמ"ה) פסק: "אסור לשחוך בשבת וו"ט בצדור". והרמ"א הגיה: "יריש מתרין, ונחגו להקל (תוס' פ"ק דביצה)". וכן הביא הרמ"א לענין יו"ט (סי' תקיה ס"א): "מותר לשחוך בצדור, אפלו ברשות הרבין, ענ"ג שאינו אלא טiroל בעלמא (תוס' ורבי ירוחם)".

וכן הביאו את צדי התייר והאיסור: אליה רבבה (סי' שח ס"ק פז, ש"ע הגר"ז או"ח סי' שח ספ"א) ובערוך השולחן (או"ח סי' שח ס"ע) וננו להחמיר.

ה. המהרש"ל, קרובו של הרמ"א, העיר במסכת ביצה (פ"א סי' לד): "וזכר תימה להתייר ב"ט לשחוך בצדור, דין בו צורך היום כלל, **אלא שחוך של ילדים, שלא הגינו כלל חיוב**, הנה¹. אבל גודלים, נראות מנגה יולדים, וקלות ראש. ואף שריבינו ירוחם (נ"ד ח"א) כתוב בדברים האלו מושום ר"ת לא ייחיא לי, כי אפשר שהוא לא בא אלא לישב המנוג שנרגנו כן. ואילאי אישר חזלי אלא טiroל עד כאן ממשמעו שמוטר לטלטל הצדור ביום טוב והוא הדין בשבת

אלו והצדורים שלנו אף כי לא חשיבי, ומהשבת השחוך שחייב לשחוך בו לא מashi' להה כלי מ"מ בין שיש תורה כלי נליו בין שאין תורה כלי נליו נראה נראה שאסור לשחוך בו **ולטטללו בשבת ויום טוב שהרי אין צריך בטילטולן** ואפי' לכוסות בו פי צליוחתו אין ראי דהא ממאס נעל ידי ששחוקים בו ומטעניף בטיט ועperf וכן כדור של נץ אסור לטלטלת ולשחוך בה. ומכיון במדרש איכה טור שמען הוא מפק תלת מהא גרבין דמוציאו בכל ערובות שבא לאילין קייטיא ולמה חרב אין תימר מושום נזות והלא ריבת אחת היהת שם והוציאוה ממש וلامה חרב אמר רב הונא נעל ידי שהו משחקיים בצדור בשבת².

שבולי הלקט דין בתקילה מצד אשוו³ גומות ומצד השמעת קול ומצד שדמה למקה וממכר. ואח"כ דין האם הצדור נחשב לכלי ומסיק שאינו כלי ולכון אסור למסקנה לשחק בו בשבת.

ד. הבית יוסף (או"ח סי' שח) הביא: "כתב באגור (סי' תקכא) בשם שלבי הלקט (סי' קכא) שאסור לשחוך בשבת ויום טוב בצדורים שאינם ראויים לצורך נעל פי צלווחית דמאסי שמטניף על ידי טיט ועperf וכן כדור של נץ אסור לטלטלו ולצחוק בו אבל התוספות בפרק קמא דביצה (יב. ד"ה ה"א)... כתבו פירוש דלאו דוקא קטן למולו דהוא הדין שלא למולו דשי גם טiroל דהא אשכחן דמשחקין בצדור שקורין פילוט"א ביום טוב ברשות הרבין אף נעל גב (אלמא) דליך אלא טiroל עד כאן ממשמעו שמוטר לטלטל הצדור ביום טוב והוא הדין בשבת

1. כוונתו הנה להם לישראל – מوطב שיהיו שוגגים ולא יהיו מזידין.

חבל נחלתו

תנונג משמעות דברים ביטלים וכור' מותר לו לשמעו וכן בחורים המתעניינים בקייפיצם מותר בשבת הרו' דבר התלוי בעונג תלוי בדעת האדם ומה הוא נהנה כן ה'ג' בזה כיוון דבעין רק צורך קצת אף זה הר' בכלל צורך ח'פ'.

ונראה מכל דברי הפסיקים שמן הרואי לגודלים שלא לשחק בצדור בשבת, וביר'ט יש להקל יותר לשחק אם הם הננים מק' משום שמחת י'ט².

נראה לי להוסיף כמה מילימ' לגבי טור שמעון חרב לא בגלILD ששייחק בצדור אפילו בשבת ונראה שלא על משחיק של גדול זה או אחר, ואף פסיקת השו'ע אינה על סוג הצדור מסוים עם האיסורים הנלויים לו. כל אלה איסורים פרטיים שבכל ציבור ישן בעיות מסווג זה. טור שמעון חרב בגל שהמשחק בצדור הפך לנורמה חברתייה. הציבור התעסק בכך ומילא הגיעו לכל איסורים ולבטול תורה הציבור – זה מה שגילו חז'ל לגבי טור שמעון שעוז סיבת חורבנו עם כל עושרו ומידת החסד שנתגלתה שם. זה ראיו לכל ציבור לשים אל לבו שהמשחק לא יהפוך לעיסוק עיקרי ומושך בחינינו, לא בשבותות ובימים טובים ואף בחול הוא צריך להיות במידה הנכונה.

דברי ר'ת לא הזכיר דבר זה, ואף בשור לא הביאו. ומגעין הצדור בשבת כתבתי בפ' כירה סי' ל'ז³. ואין דומה זה להזאת קטן, מאחר שאביו ממשmach בו, ויגונעו על בנו, ג'ב' שמחות י'ט הוא, שלא יהא עצב על בנו".

והט'ז (או"ח סי' תקיה ס'ק ב) הביא את הסטייגותו של הרש"ל: "כתב רשות דבר תימה הוא להתיר שא"צ ביום טוב כלל אלא שחוק של ילדים אבל לגודלים נראה בעניין מנהג רע הוא, ואף שכך' בשם ר'ת לא נוחא לי כי אפשר שלא בא אלא לישב מהו שנחגו כן. ואם אישר חז'לי אבטלני שהרא'ש לא העתיק זה".

ובעורך השולחן (או"ח סי' תקיה ס'ח) כתוב: "כתב רביינו הרמן"א דמותר לשחוק בכלור אפיקו ברשות הרבים אונ'ג שאינו אלא טויל בטלמא עכ'ל ויש מתרנמים על זה שאינו זה שמחה וטויל רק לקטנים ולא לגודלים [שם ומג'א סק'ד בשם יש'ש] ובאמת אין זה תרומות דכין דחייב עליו לפי דעתו השפלה איך נמנע ממנה".

וכ'ב בשו'ת האלף לך שלמה (או"ח סי' שלט): "כתב הרמן"א בס' תק"ח סעיף א' בהג'ה ומותר לשחוק בצדור ותמה הטו'ז' בשם הרש'ל דאטו ראי להתיר דבר כזה מה שהוא שחוק לתנוקת ובאמת אין זה תימה גדולה מזו מצינו גבי שבת מי שיש לו

לפי מיעוט ידיעתי אין בידינו יש'ש על מסכת שבת.

3. בשו'ת עטרת פז (ח'א, כרך א, או"ח סי' יב) מביא מספר בדי השולחן (סי' קי, ס'ק טז לאר'ח נאה) שדייר על משחיק כדורי רgel בשבת, באופן שהצדור עשוי מכיס של גומי הנטען בכיס של עור, אשר מנפחים את הכיס של הגומי, וקושרים עליו ברציפות את הכיס של העור, וכותב שיש בכך שני איסורים. אחד, שהוא מתכן כל' בשבת. ועוד, משוע שהקשורים הם קשורים של קיימא ויש בזה חיב' חטא', ודמי למונרה של פרקים שאסורה בטלול שמא טיפול מידו ותתפרק יבו' להחזיר הפרקים. ושני צדי האיסור לא קיימים בצדורים בימינו.

סימן יא — משחק בצדור בשבת וביום טוב

שהמשחק גורם להם כגון מקה וממכר בשבת, ביטול נט",י, משחק בקוביא וכד' וחותם: "אם כן בנדין דיזין דאיןא כלuni עבירות דאמון, ודאי דיש לכל חכמי הדור לכאן קנאת ה' לכתחוב נגד עשו רשותה ונגד המוראים להקל ונוחתים יד לפושעיהם. ולא אכשוו דרי, מקלקلتא לפ' מותקנתא לא לפ'. ואנכי חזון הרביתי נעל [זה], וקנאתי בחולמים וכ' הוכחותם ברבים. ועם שהרבנים הזקנים הכריזו בק' שלא ישחקו עוד ולא יעשו עבירות הנז', ושיבואו לקבל תשובה, הם מנעו מבה וחזון ידי מוראים לבתני סור איש מרעתו כבירמה ס"ר כ"ג [יד], ואל אלקיים נשאתי עיני ואדע כי כל הרואים את דברי יקומו לעזרת ה' ותורתו ולקדוש ישראלי ולפניהם לרצון".

אף המהר"ט צהлон פתח בקהלת אותן המוראים להתייר. ומראה כי מי שרצה להתריר לא למד נכון את העניין מקורותיו. ומוסיף: "ואי לדידי צייתי הרועים יגרשו מן העיר, כי חס ושלום גורמים חורבן לעיר, כי ההוא דירושלמי דמייתני טור שמען. והראה מדברי היירושלמי יראה שלא כתוב שנחרבה מפני הדבר במקומות שלא הונגה כן מעולם הענן מיד הבחרדים. ולא יכול לתקון, כי הרבעים בחוררים חותרים אחר החולות, כי מצאו בהגחות רמ"א (או"ח ס"י שח סעיף מה) יש מתיירים, וכן בלבושים (לבוש שם) נתה ילמודנו רבינו מה דינו של עון זה להניחו או לעורקו?"⁴

להלן מספר תשובות המדגימות את הבעייתיות במשחק בצדור ואת היחס הנכון.

ו. בש"ת מהרייט"ץ החדשות (ס"י וב') נשאל: "עיר גודלה של חכמים ושל סופרים שמנולים לא שחקו בצדור לא בשבת ולא ביום טוב. ופננס אחת שבאו גויים בעיטה בימי החול, קמו מידראשי הקהלה ובטלום. ועתה מחדר קמו נעמדו בחורדים נעמדו לשחוג בשבת וביום טוב. ובשכਰ, שיש להם גוי מי מפסידומי מרווח, ולמחרת השבת פרוענים זה את זה. ומגען השחוך נמשך שהולכים ושורקם בגלווי הראש כולם, ובאים לידי שבויות לבטלה בחיי' ובהשם לאלפי אלףים, ולידי כען, וכמנען נוקבים שם השם. ואחר כלות השחוך אוכלים ושותים במרקף גויים ובאסטרידיה (=בית מרוזח) וקונים פירות וכוטלאוי (=מאכלים מלוחים הבאים כלויי למשקח חרף) נעל מנת לפורען למחרת השבת, והכל נאכל בלי רחיצת ידים ובבלא ברכה, וכאלן העבירו נמשכים מהענן הנה. ויהי כי נשען לרבני העיר הזקנים מזו בידם ונדרש לדברים איסור הדבר במקומות שלא הונגה כן מעולם לאו הענן מיד הבחרדים. ולא יכול לתקון, כי הרבעים בחוררים חותרים אחר החולות, כי מצאו בהגחות רמ"א (או"ח ס"י שח סעיף מה)

בתשובה הראשונה מביא את האיסורים הכלולים במשחק בצדור ואת האיסורים

4. לשאלת הנ"ל שתי תשובות ונראה מהסוגנון שהראשונה של הרב השואל והשנייה של המהר"ט צהلون.

חבל נחלתו

חילול יום טוב, במידה מרובה, שם מלויים את השוחזוק הזה, כדיוגן, לכל, וראוי לכל מי שנזקק להוראה לדעתו שלא רק את הדין כתובו צריך המורה לדעתו, אלא גם את הנדרן של העובדא כמו שהוא בחיים, ומזהר שיחד עם כדור הרגל באים כל מני חילולי שבת, וגם חילולי יום טוב,יפה נשוא הרבנישם שם לוחמים בכל כחם להודיע את איסורו".

ומבואר בהמשך: "ומובן מalto מתוך ידיעת המקור הקרוב אליו הפהות, שם דברי הדרכי משה, שם תמיד נחשבים למקורו למה שכותב הרמ"א בהג'ה שמה שכותב הרמ"א בהגה על דברי המחבר יסוד לאלה שנחגו להתריך רך באופן שלא יביא עמו שוחזוק זה שום איסור רק באופן שאין בו ממש סרך של איסור הוצאה בשבת, והוא הדין ביר"ט, שאין שם שנחוג עכשו, שיש בו קשור עם איסורים חמוריים שנושאים לא רק את השבת כי אם גם את היום טוב, שהזאה ומלאכת אוכל נשפ מותרים בו, העשה אותו כחול ממש בחילולים גמורים, כמו חפירות ונסיעות וכתיבות ומקח ומוכר ועוד כמה איסורים שנחוגים גם ביר"ט, כלל אלה האיסורים ונענ"פ איזה מהם נגררים עמו הכל יודען, שלא עליה נעל דעת שום אדם להתריך זה אפיקו ביום טוב, והראשונים לא דברו כלל אפיקו ביום טוב, שהזאה ומלאכת אוכל על שוחזוק כדור מරוחב ופורמי כזה הגורר עמו דברים רבים ובטים שטפושים לגמור את קדושת השבת והיום טוב ואת מנוחתו השלמה והמקודשת בישראל מעולם. **ובאמת צדקו דברי המהרש"ל ביש"ש, שכותב נעל דברי המתירין ביום טוב אפיקו במקומם**

אמנם בירושלמי לא הזכיר בשבת, ואפשר שחולג וסביר אף בחולג. ואפשר דאנ"ג שלא פירש בשבת לא פליג נעל המדרש, והדבר שכולל. ובודאי דבשבת כולל עלמא מודו דאסור משם כמה עבירות הנמשכות, וגוזלה שכוכלים ביטול בית המדרש. צא ולמד מה תיקון נזרא הסופר לקרא ב תורה במנחה בשבת מפני ישבי קרוןות (ב'ק פב, א). וגם התירו חז"ל איסור טילול לפנות אוצר ארבע או חמישה קופות בשבת משום ביטול בית המדרש (משנה ריש פרק יח דשבת). ואם התירו את האיסור משום ביטול בית המדרש, מינה נלמוד קל וחומר לנושאי איסור עבירות, וביטול בית המדרש, וביטול תפלה מנהה, וכמה מני עבירות כולל עלמא מודו דאסור. וזה אפיקו ללא סופר ובלא כתוב ומכתב. ומכל שכן בסופר וכותב ומכתב שעבירה גוזלה היא בידם, וראי לנדותם ולהחרים [למן] ישבו מדרcum הרעה ומה גם כי שמעו כרוז הרבנישם הזקנים אשר מימי עולם נהגו איסור, והם הקשו עורף ושםנו עצת הבחרים, גدول עונם מנשוא, וישבו אל ה' וירחמס ואל אלקינו כי ירבה לסלוח ויכפר בעדס".

ז. אף הראי"ה קוק זצ"ל מתיחס בשוו"ת אורח משפט (או"ח סי' קnb) לתוצאות הנלוות לשחקי הcador. הוא כתוב תשובה זו לערצת עיתון 'דאר היום' כדי לתקן טעויותיו של מי שכותב להראות שידיעת המקורות מביאה להתריך דברים שנחגו בהם איסור Mai-Didut המקורית. והביא כדוגמא את המשחק בcador. ז"ל:
"והנה הכותב הזה, התהilih להראות בקיאות נגד האיסור של כדור הרגל, שנחפרט מכל גודלי הרבנישם, מפני שיש במושך זה, כפי מה שהוא נהוג היום, עניינים של חילול שבת, ושל

סימן יא — משחק בצדור בשבת וביום טוב

ית"ש, וחולת זה הכל הוא פסול. וכבר כתוב הראב"ד בעל הקבלה ז"ל כי בעונה זו ליכא רשות, אלא או שהוא מצוה לעונתה ואז בעונתה מקיים מצוה, ואם לאו הוא עבירה. וז"ל הרמב"ס (שו"ת מקיצי נרדמים ח"ב סי' רכ"ז) מה שאמרה תורה ואתם תהיו לי מלככת כהנים וגוי קדוש, שהכוונה בנו שנמי' גוי קדוש ולא יהיה בנו מענשה ולא דברו אלא בשילימות או במה שambilא אל השילימות ולא שנענור הכהנות המונעות מכל טוב ולא שנפקייר עצמן בחוללות ושבוזג, וכבר בארכנו זה במורה נבוכים (פ"ח) מה שיש בו מספיק, וכי' נ"ש.

"הנה מבואר דבכל גוי קדוש הוא שלא תהי' בנו מענשה או דברו אלא בשילימות או מה שambilia לשילימות האדם לנבודת הבורא. ואסור לשערר כחות האדם לדברים אחרים המונעים מכל טוב וכ"ש שלא נפרק עצמן להוללות. וכן אם השחוק שבחוורים הולכים לשחוק מביא לידי שלימות האדם, הרי הוא מצוה ומותר לשחוק כדורי⁵, ואם אין Tos' פ"ק דביבצה ובוטש"ע ארא"ח סי' ש"ח סמ"ה אסור לשחוק בשבת וו"ט בצדור הג"ה ויש מתרין ועיין אחרונים ומילא דבחול מותר, ומירוח כבר הארכתי בזה מש"כ מהר"ם כפטוי הובא בתש"ר הראב"ז וכל זה להמן עם. אבל לבני תורה בלבד שיש בזה מש"כ משומס ביטול תורה יש עוד בזה מש"כ החינוך ז"ל כי האדם נפעל לפי פנולותינו והקב"ה צוה לנו שנפנה לו כל מחשיבותינו וכל מעשינו הכל יהיו משועבדים לנבודתו

שאיינו גורר אחורי איסורים אחרים, כמו שחוק הצדור המוצמצם שהיא ביוםיהם, שלא התירו המתרים בו"ט כי אם ילדים ולא לנשוחו מנהג בו"ט לגודלים להפקיע עי"ז קדושת יו"ט והרגשות הרוחנית העליונה. אייך שהיה על שחוק הצדור הרגל שצומני נעל פי תנאים, לא עליה נעל דעת שום אחד מהפוסקים להתרו חס ושלום לא בשבת וגם לא ביום טוב, וכל המפריז בזה להתריר, הרי הוא מכשול את הרבים, ונורם להרבות חילול שבת וו"ט בישראל. ורקמן ליצלן מהאי דעתא".

ה. על עצם המשחק בצדור לבריאות הגוף מшиб בשו"ת משנה הלכות (ח"ב סי' תעב): "ובדבר שאלתו מה איסור יש בצדורים ההולכים לשחוק הצדור או כו"ב רק לשם משחיקם. אהובי ידידי, הנה בעצם ההלכה לשחוק הצדור לכארה ליכא בזה איסור ואדרבה הרוי נחלקן לנין לשחוק הצדור בשבת וו"ט, עיין Tos' פ"ק דביבצה ובוטש"ע ארא"ח סי' ש"ח סמ"ה אסור לשחוק הצדור בשבת וו"ט הצדור הג"ה ויש מתרין ועיין אחרונים ומילא דבחול מותר, ומירוח כבר הארכתי בזה מש"כ מהר"ם כפטוי הובא בתש"ר הראב"ז וכל זה להמן עם. אבל לבני תורה בלבד שיש בזה מש"כ משומס ביטול תורה יש עוד בזה מש"כ החינוך ז"ל כי האדם נפעל לפי פנולותינו והקב"ה צוה לנו שנפנה לו כל מחשיבותינו וכל מעשינו הכל יהיו משועבדים לנבודתו

5. עי' מ"ג ח"ג פ"כ"ה.

בשבתות וימים טובים, אפילו שבמקומות עירובי חצרות. כמו"כ עיקר ההתנגדות למשחק בצדור הוא דוקא לצידרת פרטסיא ונורמה חברתית כפי שהיא בטור שמעון דבר המביא לביטול תורת הציבור ולהחרבת העיר.

מסקנה

משחק בצדור לגודלים ביוםות החול ראוי שהיה אך לחיזוק הגוף לשם עבודה הרואי ושבתות וימים טובים ודאי מן הרואי שגדולים לא ישחקו. וקטנים ג"כ מן הרואי להבאים מעט במשחק בצדור

סימן יב

תקוף המועדים בימינו לפי שיטת הרמב"ם בספר המצוות

"ובכאן שורש גדול מאד משרשי האמונה לא ידעו ולא יתבונן במקומו אלא מי שדעתו נעוגה וזה שרבונו הרים בחוץ הארץ מונים במלاكت הענבר שבידינו ואומרים זהה היום ראש חדש וזה יום טوب לא מפני חשבונו נקבעו יום טוב בשום פנים אלא מפני שבית דין הגדול בארץ ישראל כבר קבעו זה היום ראש חדש או יום טוב. ומפני אמרם שהוא היה ראש חדש או יום טוב. ומפני אמרם שהוא היה ראש חדש או יום טוב בין שהיתה פועלתם ועד חדש או יום טוב. בין שהיתה פועלתם ועד חדש או בראייה. כמו שבא בפירוש ספרא אמרו פ"י אלה מונדי יי' אשר תקראו אוטם אין לי מונדות אלא אילו כלומר שיאמרו הם שם מונדות אבל שוגגין אולי אונסין אולי מוטני כמו שבאתנו הקבלה. ואנחנו אמנס נחשב הרים כדי שנדע היום שקבעו הם ר"ל בני ארץ ישראל בו ר"ח כי במלاكت הזאת בעצמה מונין וקבעין היום. לא בראייה. ועל קביעותם סמוך, לא על חשבונו. אבל חשבונו הוא לגליוי מילתה. והבין זה מאד".

"ואני אוסיף לך באור. אולי אפשר דרך

א. הרמב"ם כתב בספר המצוות (עשה קנו): "אבל מצוה זו לא ינsha אומה לנו לטלת בית דין הגדול לבד. ובארץ ישראל בלבד. ולכן בטלת הראייה אצלנו ביום בהנוד בית דין הגדול כמו שבטלת והקרבת הקרבות ביהדות המקדש. ובזה יתשו המניין והקראים בכאן במורחה קראיין. וזה הום שורש גם כן שלא יודו בו גם כן זולתינו מכלל הרבנים והולכים מהם באפליה דשכה".

"ודע שהחשבון הזה שמננה אותו הרים ונדע בו ראשי החדשים והמועדים אי אפשר לנשותו אלא בארץ ישראל בלבד. אלא בעת הצורך וביהדות החכמים מארץ ישראל אז אפשר בבית דין הסמוך בארץ ישראל שיעבור השנה ויקבע חדשים בארץ כמו שעשה רבינו עקיבא כמו שהתברא בתלמידו (ברכות ס, א; יממות קכ, א). ובזה קושי גדול חזק. והידוע תמיד שבית דין הגדול אמן היה בארץ ישראל והם יקבעו חדשים וייעברו שנים בפנים המקובלים אצלם ובקבוצם גם כן".